

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری- عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: بهداشت حرفه ای

عنوان درس: مدیریت بحران

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد- نظری-عملی

نام مسؤل درس: دکتر محسن دولتی

مدرس/ مدرسان: دکتر محسن دولتی

پیش نیاز/ همزمان:-

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد HSE

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: سلامت در بلایا و فوریت ها

محل کار: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، بالاتر از میرداماد، خیابان رشید یاسمی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

تلفن تماس: 02188794301

نشانی پست الکترونیک: dowlati.m@iums.ac.ir

^۱نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

توصیف کلی درس

با توجه به اینکه صنایع با صدمات جبران‌ناپذیر جانی و خسارات مالی فراوان روبرو هستند، آمادگی قبلی و برنامه‌ریزی از پیش طراحی شده می‌تواند از بحران‌ها در شرایط اضطراری کاسته و تا حد ممکن پیامدهای حوادث واحدهای صنعتی را کاهش دهد. بنابراین مدیریت شرایط اضطراری در محیط کار به مطالعه شرایط اضطراری، برنامه‌ریزی و آمادگی در برابر حوادث و بحران‌های صنعتی می‌پردازد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

۱. آشنایی با انواع بحران‌ها در محیط‌های کاری و صنعتی
۲. مدیریت خطرات و بحران

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- با اصول و مبانی مدیریت حوادث و بلایا آشنا شود.
- با اصول و مفاهیم پدافند غیرعامل آشنا شود.
- با اصول و مفاهیم پدافند غیرعامل زیستی، شیمیایی، پرتویی، شهری، کالبدی آشنا شود.
- کارکردهای اختصاصی چرخه مدیریت بلایا را بیاموزد.
- اقدامات پیشگیرانه و کاهش آسیب در بلایا را بیاموزد.
- اقدامات آمادگی به منظور پاسخ مناسب را بیاموزد.
- کارکردهای مرحله پاسخ به بلایا را بیاموزد.
- روش‌ها و اقدامات مرحله بازیابی و بازتوانی پس از حادثه را بیاموزد.
- با اصول و مفاهیم تاب‌آوری جامعه و صنعت در حوادث و بلایا آشنا شود.
- نقش واحد بهداشت (Health) سیستم مدیریت HSE در بلایا را بیاموزد.
- نقش نقش واحد ایمنی (Safety) سیستم مدیریت HSE در بلایا را بیاموزد.
- نقش واحد محیط زیست (Environment) سیستم مدیریت HSE در بلایا را بیاموزد.
- مدیریت حوادث و بلایا در صنایع مختلف از قبیل صنعت پتروشیمی، فولاد، معدن، خودروسازی را شرح دهد
- مدیریت حوادث و بلایا در شهرک‌های صنعتی را شرح دهد

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۳

حضور

مجازی^۲

روش‌های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

1. Educational Approach
2. Virtual Approach
3. Blended Approach

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروه های کوچک

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفا نام ببرید .....

ایرانی آموزش دانشگاه علم پزشکی شیراز

جدول تقویم ارائه درس عملیات پاسخ در حوادث و بلایا

روز و ساعت کلاس سه شنبه ۱۰-۸

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسین
۱	اصول و مبانی مدیریت حوادث و بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۷/۱۱	دکتر محسن دولتی
۲	آشنایی با اصول و مفاهیم پدافند غیرعامل	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۷/۱۷	دکتر محسن دولتی
۳	پدافند غیرعامل زیستی، شیمیایی، پرتویی، شهری، کالبدی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۷/۲۴	دکتر محسن دولتی
۴	کارکردهای اختصاصی چرخه مدیریت بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۸/۱	دکتر محسن دولتی
۵	اقدامات پیشگیرانه و کاهش آسیب در بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۸/۸	دکتر محسن دولتی
۶	اقدامات آمادگی به منظور پاسخ مناسب	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۸/۱۵	دکتر محسن دولتی
۷	کارکردهای مرحله پاسخ به بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۸/۲۲	دکتر محسن دولتی
۸	روش ها و اقدامات مرحله بازیابی و بازتوانی پس از حادثه	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۸/۲۹	دکتر محسن دولتی
۹	تاب آوری جامعه و صنعت در حوادث و بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۹/۶	دکتر محسن دولتی
۱۰	نقش واحد بهداشت (Health) سیستم مدیریت HSE در بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۹/۱۳	دکتر محسن دولتی
۱۱	نقش نقش واحد ایمنی (Safety) سیستم مدیریت HSE در بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۹/۲۰	دکتر محسن دولتی
۱۲	نقش واحد محیط زیست (Environment) سیستم مدیریت HSE در بلایا	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۲۷	دکتر محسن دولتی
۱۳	مدیریت حوادث و بلایا در صنایع مختلف از قبیل صنعت پتروشیمی، فولاد، معدن، خودروسازی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۱۰/۴	دکتر محسن دولتی
۱۴	مدیریت حوادث و بلایا در شهرک های صنعتی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳/۱۰/۱۱	دکتر محسن دولتی

وظایف و انتظارات از دانشجو:

- با استناد به مطالعات خود در بحث های کلاس شرکت کنند.
- زیر بنای علمی خود را جهت فراگیری مطالب مورد تدریس تقویت نمایند و با توجه به طرح درس، در ارتباط با موضوع تدریس مطالعه داشته باشند.
- در جلسات کلاسی، بطور فعال در مباحث علمی کلاس شرکت نمایند.
- تکالیف تعیین شده را در زمان مقرر تکمیل نموده و در کلاس ارائه نمایند.
- از منابع علمی جدید و معتبر و یافته های حاصل از پژوهش در تهیه تکالیف استفاده نمایند.
- مسئولیت فراگیری هرچه بیشتر خود را به عهده گرفته و با راهنمایی اساتید برنامه های آموزشی خود را پیگیری نمایند.
- هر دانشجو بر اساس طرح درس، به صورت انفرادی در زمان های تعیین شده سمیناری به مدت یک ساعت ارائه خواهد داد. جهت شرکت فعال کلیه دانشجویان در بحث، لازم است خلاصه ای از مطالب، منابع و اسلاید هارا حداقل یک هفته قبل از سمینار در اختیار آنان قرار دهد.
- جهت ارزیابی کیفیت مطالب سمینار، خلاصه ای از مطالب، منابع و اسلاید یک هفته قبل از ارائه به استاد تحویل گردد و برنامه ارایه کار کلاسی را به تایید استاد برساند.
- یک پروژه تحقیقاتی توسط استاد در ابتدای ترم تعریف شده و دانشجویان بر اساس تقسیم کار صورت گرفته (با توجه به علاقه و توانندی دانشجو) و در طول ترم به صورت هفتگی گزارش فعالیت های انجام شده را ارائه می نمایند.

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۱
- ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲

- مشارکت در فعالیت های کلاسی (۱۰ درصد)
- ارائه کلاسی (۲۰ درصد نمره).
- پروژه تحقیقاتی (۳۰ درصد نمره).
- امتحان پایان ترم (۴۰ درصد)

- * نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)
- * نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزیابی دانشجو)
- * نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

۱ . Formative Evaluation

2 . Summative Evaluation

منابع:

منابع پیشنهادی برای مطالعه: (لطفا نام ببرید):

- منابع انگلیسی:

منابع:

1. Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann: Elsevier; Last Edition
2. Ciotto GR, Biddinger PD, Darling RG, Fares S, Keim ME, Molloy MS, et al. Ciotto's disaster medicine: Elsevier Health Sciences; Last Edition
3. Koenig K , Schultz C. Koenig and Schultz's Disaster Medicine Comprehensive Principles and Practices New York: Cambridge University Press; Last Edition
4. Hogan DE, Burstein JL, editors. Disaster medicine. Lippincott Williams & Wilkins; Last Edition
5. Clements, Bruce W., and Julie Casani. Disasters and public health: planning and response. Butterworth-Heinemann, Last Edition
6. Bullock, J., Haddow, G. and Coppola, D., Introduction to emergency management. Butterworth-Heinemann. Last Edition

۷. اردلان، علی و همکاران. درسنامه سلامت در حوادث و بلایا. تهران: مهرراوش، آخرین ویرایش

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی باقی ایران

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی ... در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروه های کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند.

به عنوان مثال: شرکت فعال در راند^۱، گراند راند^۲ و ژورنال کلاب^۳، ارائه کنفرانس های آموزشی^۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد ...

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

1. Round
2. Grand Round
3. Journal Club
4. Didactic Conferences

- **ارزیابی عملکردی^۱** در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار^۳** شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Global rating form، DOPS، Mini-CEX و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

Direct Observation Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارتهای بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

Mini Clinical Evaluation Exercise : در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هرکدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

-
- 1-Performance Based Assessment
  2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
  3. Work place Based Assessment
  4. Multi Source Feedback (MSF)
  5. Portfolio
  6. Logbook